

.01

HOSTING / אִירּוּחַ
2008

023	דברי ברכה שלומי לחיאני
024	על אמנות ואדריכלות נוף מרטין וייל
028	הביאנלה הבין-לאומית בבת-ים לאדריכלות הנוף העירוני סיגל ברניר, תמר דראל-פוספלד, יעל מוריה-קליין
034	עיר, אירוח, כח חיים יעקבי
044	שיחה עם שמאי אסיף
056	הקהילה העירונית ארז צפדיה
064	אירוח: בין המרחב הציבורי הפתוח למרחב הפרטי של חצרות בנייני הדיור הציבורי נעמה מישר
074	שיחה עם ישי בלנק
088	שיחה עם יודן רופא
167-104	חדרי חוץ
173	בת-ים מארחת: ארועים בביאנלה סיגל כהן, איל וקסלר
178	שיחה עם לואיז בית לחם ואיל שגיא ביזאווי
190	שוטרת התנועה הקטנה בכיכר הגבול יפו - בת-ים רלי דה-פריס
192	מרחבים נעים רלי דה-פריס ורוני יגר-שליטא
200	שיחה עם שרגא בירן, עירית בירן, דיוד עמיד, מאיר פורגס
210	שיחה עם נעמי אנג'ל
219	כיכר המצבה איל שגיא-ביזאווי
226	אדריכלות הנוף העירוני: הסוכנות של האקולוגיה צ'ארלס ולדהיים

(110) / ביקורי בית
בע עירוני לטבע בעיר
Green Island / (128)
(138) / מנות גן (140) /
Mediterranean Imp
(158) / מרווח ציבורי

במסודות שונים ברחבי העולם, הוא מיון בדינמי המאפשר לאמן סטור ומשמש ככלי לתחזית של אדריכלות העתיד.

רעיון הנוף כמודל לאורבניזם הובחר על ידי ג'יימס קורנר. קורנר שותף להימלט מהמבצע הפוסט-תעשייתי ומן "הכישלונות הביורוקרטיים המעורבים" של מקצוע התכנון, וקרא יצירתי וסניגטי של קטגוריות בסביבה הבנויה.²⁵ עבודתו של קורנר מבקרת את התפיסות השגורות בשנים האחרונות, ובמיוחד את הנטייה לספק מילון סגור לסיביות שהוגדרו בדינמיזם.

בעיני קורנר סדר היום הצר המבוסס על סטנדרטים אקולוגיים שאמריקני הניגודי, החל מה שאמור להיות "טבע" אוטומטי הקודם לכל עשייה אנושית הנהיגה תרבותית. במקרה זה והתפיסה הפסטורלית של הנוף נראות לקורנר ולרבים אחרים כתרוממות או בלתי רלוונטיות.

אדריכלות הנוף העירוני שואבת מהסקסטים הקונקרטיים של התכנון הסביבתי הריגורוזי, החל ובסיון מק-קיי, דרך כתבי של לואיס ממפורד וכלה באיאן מק-הארץ, אך היא מבהינת ממש את שורשי הרעיונות ניתן לאתר כבר בביקורות הפוסט-מודרניות של האדריכלות והתכנון שהשמעו צ'ארלס ג'וזף וחסידים אחרים של תרבות האדריכלות הפוסט-מודרנית, האשית

al of these have imaginatively reordered relationships between ecology deemphasizing the middle scale of decorative or architectural work and the large-scale infrastructural diagram and the small-scale material

national design competitions for the re-use of enormously scaled North American cities have used landscape as their primary medium. operated on the site of an abandoned military airbase in Toronto and site of the world's largest landfill on Staten Island, New York, are these trends and offer the most fully formed examples of landscape to date applied to the detritus of the industrial city.²⁶ While significant between these two commissions, as do doubts as to their eventual y of work produced for Downsview and Fresh Kills represents an us that designers of the built environment, across disciplines, would landscape as the medium through which to conceive the renovation al city.

view and Fresh Kills projects are notable for the presence of landscape disciplinary teams of consultants, whereas the la Villette competition d architect to orchestrate the entire project. Striking and consistent he central involvement of ecologists as well as information or ners on virtually all teams. This is clearly distinct from the overarching

אדריכלות הנוף העירוני: הסוכנת של האקולוגיה* / צ'ארלס ולדהיים

יותר ויותר הופכת אדריכלות הנוף למודל לתכנון העיר. באופן מסורתי הוגדרה אדריכלות הנוף כאמנות ארגון המישור... מתן תשומת לב מדוקדקת לארגון המישור - לא רק למערכת היחסים שבו אלא גם לחומריות שלו ולמופעי - יאפשר למעצבים להפעיל את החלל וליצור אפקטים אורבניים מבלי להידרש למרכיבים המסורבלים הכרוכים בפעולת עיצוב החלל המסורתית.¹ (סטאן אלן)

באופן מסורתי המרקם העירוני נוצר בפעולת תכנון פשוטה על-ידי הקמת בניינים וארגונים על פני המישור. כיום, כאשר העיר מתאפיינת בפיתוח זחול וקצב ההשתנות שלה הולך וגובר, נראה שעדיף להשתמש בעקרונות אדריכלות הנוף כאמצעי לתכנון עירוני. זאת משום שכשערים מתמשכות וצפיפותן פוחתת, הדמוסים המסורבלים של עיצוב המרחב העירוני המסורתי מתגלים כיקרים, אטיים וקשיחים, ואינם תואמים עוד את התנאים המשתנים תדיר של העיר העכשווית. אלה התובנות שבבסיס תפיסת העולם המתגבשת של אדריכלות הנוף העירוני.²

טבעתית את המונח "אדריכלות הנוף העירוני" (Landscape Urbanism) בשנות 1996. בעקבות שיחות עם אדריכל הנוף ג'יימס קורנר על המושג "הנוף כמודל לאורבניזם"³ מאותו יום וכנס המונח לשימוש בקורסים אקדמיים הולמדי

role of architects in previous regimes of urban design and planning, where these concerns were either absent altogether (ecology) or simply subsumed within the professional practice of the architect (information design).

While it remains unclear if either of the winning schemes by Mau and Koolhaas/OMA for Downsview and Corner and Allen/Field Operations for Fresh Kills will be fully realized, we must see this as a challenge of political imagination and cultural leadership, rather than as a failure of the competition processes or the projects they premiated. These projects and the work of their competitors, taken collectively, point to transformations currently underway which are profoundly changing the disciplinary and professional assumptions behind the design of the built environment. Particularly evident is the fact that projects of this scale and significance demand professional expertise at the intersections of ecology and engineering, social policy and political process. The synthesis of this range of knowledge and its embodiment in public design processes recommend landscape urbanism as a disciplinary framework for reconceiving the contemporary urban field.

Charles Waldheim is Associate Dean of the Faculty of Architecture, Landscape & Design at the University of Toronto, and principal of Urban Agency, a multi-disciplinary consultancy in design and urbanism.

* For a complete version of this essay, see "Landscape as Urbanism", in *The Landscape Urbanism Reader*, Charles Waldheim ed. (New York: Princeton Architectural Press, 2006), p.35

במוסדות שונים ברחבי העולם, הוא נדון בדיונים והוצאות לאין ספור ומשמע ככלי להתוויית מודל חדש לפרקטיקה של אדריכלות הנף והעיצוב העירוני.

רעיון הנף כמודל לאורבניזם הובהר על-ידי ג'יימס קורנר. קורנר טוען שנוכל להימלט מהמבוי הסתום של המודרניות הפוסט-תעשייתית ומן "הכישלונות הביוקורטיים חסרי ההשראה" של מקצוע התכנון, רק באמצעות רה-ארגון יצירתי וסינתטי של קטגוריות בסביבה הבנויה.⁴ עבודתו של קורנר מבקרת את התפתחות מקצוע אדריכלות הנף בשנים האחרונות, ובמיוחד את הנטייה לספק מישור סצוגרפי לסביבות שהונדסו בידי דיסציפלינות אחרות.⁵

בעיני קורנר סדר היום הצר המבוסס על טיעונים אקולוגיים שאדריכלי נוף רבים מטיפים לו, אינו אלא קרב מאסף על מה שאמור להיות "טבע" אוטומני הקודם לכל עשייה אנושית והבניה תרבותית. בהקשר זה הסביבתנות העכשווית והתפיסה הכסטורלית של הנף נראות לקורנר ולרבים אחרים כתמימות או בלתי רלוונטיות נוכח האורבניזם הגלובלי.⁶

אדריכלות הנף העירוני שואבת מהטקסטים הקנוניים של התכנון הסביבתי הרציונלי, החל מעבודות של פטריק ג'ונס ובטון מק-קיי,⁷ דרך כתביו של לואיס ממפורד וכלה באיאן מק-הארג, אך היא מובחנת ממסורת זו.⁸

את שורשי הרעיונות ניתן לאתר כבר בביקורות הפוסט-מודרניות של האדריכלות והתכנון המודרניים.⁸ ביקורות אלה, שהשימוש ב'אדלס ג'וקס וחסידיים אחרים של תרבות האדריכלות הפוסט-מודרנית, האשימו את המודרניזם בחוסר

urbanism.²⁵ Several of these have imaginatively reordered relationships between ecology and infrastructure, deemphasizing the middle scale of decorative or architectural work and favoring instead the large-scale infrastructural diagram and the small-scale material condition.

Several recent international design competitions for the re-use of enormously scaled industrial sites in North American cities have used landscape as their primary medium. Downsview Park, located on the site of an abandoned military airbase in Toronto and Fresh Kills, on the site of the world's largest landfill on Staten Island, New York, are representative of these trends and offer the most fully formed examples of landscape urbanism practices to date applied to the detritus of the industrial city.²⁶ While significant distinctions exist between these two commissions, as do doubts as to their eventual realization, the body of work produced for Downsview and Fresh Kills represents an emerging consensus that designers of the built environment, across disciplines, would do well to examine landscape as the medium through which to conceive the renovation of the post-industrial city.

Each of the Downsview and Fresh Kills projects are notable for the presence of landscape architects on interdisciplinary teams of consultants, whereas the la Villette competition named a single lead architect to orchestrate the entire project. Striking and consistent in this regard are the central involvement of ecologists as well as information or communication designers on virtually all teams. This is hardly surprising, given the

הנף העירוני: הסוכנת של האקולוגיה*

הערים /

ת אדריכלות הנף למודל לתכנון העיר. באופן מסורתי הוגדרה אדריכלות הנף כאמנות ארגון המישור... מוזקקות לארגון המישור - לא רק למערכת היחסים שבו אלא גם לחומריות שלו ולמופעי - יאפשר ליל את החלל וליצור אפקטים אורבניים מבלי להידרש למרכיבים המסורבלים הכרוכים בפעולת עיצוב

תנ"י (סטאן אלה)

המרוקם העירוני נוצר בפעולת תכנון פשוטה על-ידי הקמת בניינים וארגונים על פני המישור. כיום, אמינות בביטוח זחול וקצב ההשתנות שלה הולך וגובר, נראה שעדיף להשתמש בעקרונות אדריכלות לוחות עירוני. זאת משום שכשערים מתבטטות וצפיפות פוחתת, הדפוסים המסורבלים של עיצוב המסורתי מנגלים כיקרים, אטיים וקשיחים, ואינם תואמים עוד את התנאים המשתנים תדיר של אלה התובנות שבבסיס תפיסת העולם המתגבשת של אדריכלות הנף העירוני.²

הנף "אדריכלות הנף העירוני" (Landscape Urbanism) בשנות 1996 בעקבות שיחות עם אדריכל ער על המושג "הנף כמודל לאורבניזם".³ מאותו יום נכנס המונח לשימוש בקורסים אקדמיים הנלמדים

role of architects in previous regimes of urban design and planning, where the were either absent altogether (ecology) or simply subsumed within the practice of the architect (information design).

While it remains unclear if either of the winning schemes by Mau and Koolhaas Downsview and Corner and Allen/Field Operations for Fresh Kills will be fully we must see this as a challenge of political imagination and cultural leadership than as a failure of the competition processes or the projects they premiated projects and the work of their competitors, taken collectively, point to trans currently underway which are profoundly changing the disciplinary and professional assumptions behind the design of the built environment. Particularly evident that projects of this scale and significance demand professional expertise at the of ecology and engineering, social policy and political process. The synthesis of knowledge and its embodiment in public design processes recommends urbanism as a disciplinary framework for reconceiving the contemporary

Charles Waldheim is Associate Dean of the Faculty of Architecture, Landscape & Design of Toronto, and principal of Urban Agency, a multi-disciplinary consultancy in design

* For a complete version of this essay, see "Landscape as Urbanism", in *The Landscape Reader*, Charles Waldheim ed. (New York: Princeton Architectural Press, 2006), p.35

יכולת ליצור מרחב ציבורי "בעל משמעות" או "שראוי לחיות בו"⁹ בכישלון לקבל את העיר כמבנה היסטורי של תודעה קולקטיבית,¹⁰ ובחוסר יכולת ממשל ומתן עם קהלים שונים.¹¹

ג'נקס הכריז על "מותה של האדריכלות המודרנית" ב-1977, בדיוק כאשר משבר בכלכלה התעשייתית בארה"ב הביא למבנה כלכלי חדש המבוסס על ריבוי שוקי צרכנים.¹² הגישה הסוציולוגית של האדריכלות הפוסט-מודרנית לא התייחסה לתנאים המבניים של המודרניות התעשייתית, שהיו הגורם ליצור המרקם העירוני. מגמת הביזור נמשכת במהירות בצפון אמריקה והיא אידישה לתנועות השטחיות של הסגנון בתרבות האדריכלית.

בתגובה לאסונות החברתיים והסביבתיים של התנועה נסוגה האדריכלות הפוסט-מודרנית לאצרות המנחמות של ארגון נוסטלגי, בטוח ויציב לכאורה של העיר. בצטטם תקדימים מערים אירופיות בעלות מבנה מסורתי, ביטאו האדריכלים הפוסט-מודרניים נסיגה תרבותית הגותית, בהשקיעם את מרצם בעיצוב בניינים בודדים כדי לפצות על היעדר ההקשר, כאלו שיש בכוחה של אדריכלות בעלת מאפיינים שכוונתיים לטפל מאח שנות כלכלה תעשייתית.

עלייתה של תורת העיצוב העירוני בשנות השבעים והשמונים של המאה העשרים העצימה את ההתעניינות בצבירת הכיבים אדריכליים וגיבושם להרכבים של צרכן עירוני נוסטלגי. במקביל מנחה לגמרי גישת תכנון הערים, ואדריכלים חיפשו מקלט במובלעות נטולות ההשפעה של מדיניות, נהלים ותרכיה ציבורית.¹³

הגישה הפוסט-מודרנית המצדדת בשימור הסדר האשימה את המודרניזם בכך שהפחית מחיבות הערכים

If landscape urbanism offers strategies for design, is also provides a cultural category – a lens through which to see and describe the contemporary city. Many contemporary cities, absent intervention by designers and without the benefit of planning, have been found to emulate natural systems.

The tendency to view the contemporary city through the lens of landscape is most evident in projects and texts which appropriate the terms, conceptual categories, and operating methodologies of field ecology: that is the study of species as they relate to their natural environments. This reveals one of the implicit advantages of landscape urbanism: the conflation, integration, and fluid exchange between (natural) environmental and (engineered) infrastructural systems. Corner describes the poetic and imaginative potential of this mixing of categories, this intermixing of the engineered and the ecological as: "... the lyrical play between nectar and NutraSweet, between birdsong and Beastie Boys, between the springtime flood surge and drip of tap-water, between mossy heaths and hot asphaltic surfaces, between controlled spaces and vast wild reserves..."²⁴

The efficacy of landscape as a remediating practice – a salve for the wounds of the industrial age – is evident in the work of many contemporary landscape architects. One of the more outspoken proponents of landscape urbanism is Adriaan Geuze, principal of West 8 Landscape Architects, based in Rotterdam. West 8 has worked on projects at various scales articulating multiple roles for landscape in the shaping of contemporary

האורבניזם המסורתיים כמו קנה המידה של הולכי הרגל, המשיכה העירונית של הרחוב ואפיונים כפי שתועד היטב, הדחף הפוסט-מודרני יכול להיות מבין כדמויות לתקשר עם קהלים שונים אדריכליים עבור שוקי צרכנים מגוונים אך עם עלייתם של שוקים נייבים, מדיניות תרבות המבן

זו באובייקטים אדריכליים אחרים שסודו ברצף במרחב לא יכול עוד להחזיק מעמד חוסר ההחלטיות המבנית והמילולית של העיר העכשווית וכן הכשלים ביצירת העיר האחרונה התכונות שחשפה אדריכלות העיר העירוני. נקודה זו מודגמת באורח הסנה בייחוד בתכנית הציבורי של ברצלונה בשנות השמונים ובראשית שנות התשעים, אשר התמקדה בעיקר במת הקטלנית. כיום נוטה ברצלונה לפתח מחדש את שדה התנועה, את אזורי התעסוקה, את אזורי תנועת המים המטרופוליניים ומתקנים לעיבוד מים. אורגניזם התכנון מוביל לעומת תשתיות לבניינים וכיכרות. דוגמאות אלו, כמו העבודה שנעשתה לאחרונה בהולנד, חושפות את תכלית בקנה מידה גדול ביצירת התשתיות האורבניות. אומנם ניתן למצוא דוגמאות רבות לאדריכלות מהמאה ה-19 המשלבות טיפול נופי ויצירת תשתיות. הדוגמאות המוכנות הן נוסטלגיות ואולי וביצות בקי בבוסטון. אך בניגוד למסורת זו, גישות עכשוויות של אדריכלות העיר העירונית המערכות האקולוגיות בתמונות פסטורליות של "טבע". גישות עכשוויות באדריכלות העיר במערכות התשתיות ובנוף שהן מייצרות את מוגונו הסדר של השדה העירוני עצמו, שכן הן היישוב העירוני על ארגון ועמידה הכלכלי, הפוליטי והחברתי הבלתי מוגדר אך הבלתי נמנע

distance to globalization could not be further afield from Koolhaas's argument with the very mechanisms of global capital. Indeed, Koolhaas's 99 a neo-avant-gardist position from the working of global brands is despite their divergent cultural politics, by the end of the 90s, Koolhaas came to occupy curiously convergent positions, concurring on the had supplanted architecture's role as the medium most capable of rary urbanism. As Koolhaas put it in 1998: "Architecture is no longer nt of urban order, increasingly urban order is given by a thin horizontal eadily landscape is the primary element of urban order."²¹

significant cultural position, a realpolitik of laissez-faire economic public-private partnerships in planning processes, is articulated by ing a Middle Landscape.²² Interestingly, Rowe's conclusions are not ates a critical role for the design disciplines in the making of a realm in the ex-urban "middle" between traditional city center and beyond. Rowe's position is summarized by Frampton: "Two salient ved from Rowe's thesis; first, that priority should now be accorded r than to freestanding built form and second, that there is a pressing certain megalopolitan types such as shopping malls, parking lots, and adscaped built forms."²³

האורבניים המסורתיים כמו קנה המידה של הולכי הרגל, המשכיות הגרד של הרחוב ואפיונים אדריכליים תלוי הקשר. כפי שתועד היטב, הדחק הפוסט-מודרני יכול להיות מובן כתשוקה לתקשר עם קהלים שונים, כמו גם לחפץ דימויים אדריכליים עבור שוק צרכנים מגוונים. אך עם עלייתם של שווקים נייבים, פריחת תרבות המכונית ובזיוור הערים, תלות זו באובייקטים אדריכליים אהודים שסודרו ברצף במרחב לא יכלה עוד להחזיק מעמד.

חוסר ההחלטיות המבנית והנזילות של העיר העכשווית וכן הכשלים ביצירת העיר האירופית המסורתית הם בדיקן התכונות שחשפה אדריכלות הנוף העירוני. נקודה זו מודגמת בצורה הטובה ביותר בתכניות הבנייה ובפריזיקט המרחב הציבורי של ברצלונה בשנות השמונים ובראשית שנות התשעים, אשר התמקדו בעיקר במרכז המסורתי של הבירה הקטלאנית. כיום נוטה ברצלונה לפתח מחדש את שדה התעופה, את אזור התפעול, את אזור החוף המתועש, את נתיבי המים המטרופוליניים ומתקנים לעיבוד מים. אנרגיית התכנון מופנית לזווית השתיות בקנה מידה רחב, ופחות לבניינים וכיכרות. דוגמאות אלה, כמו העבודה שנעשתה לאחרונה בהולנד, חושפות את תפקידו של עירינת מסורתית בקנה מידה גדול ביצירת התשתיות האורבניות. אמנם ניתן למצוא דוגמאות רבות לאדריכלות נוף עירינת מסורתית מהמאה ה-19 המשלבות טיפול נופי ויצירת תשתיות. הדוגמאות המכוננות הן סנטרל פארק של אולמסטר בניו יורק וביצות בק בי בבוסטון. אך בניגוד למסורת זו, גישות עכשוויות של אדריכלות הנוף העירונית דוחות את השוואות המערכות האקולוגיות בתמונות פסטורליות של "טבע". גישות עכשוויות באדריכלות הנוף העירוני ממליצות לראות במערכות ההשתיות ובנוף שהן מייצרות את מנגנוני הסדר של השרה העירוני עצמו, שכן הן המעצבות והמשנות את הישוב העירוני על ארגונו ועמידו הכלכלי, הפוליטי והחברתי הכלני מוגר אך הכלני נמוע.

in local cultural resistance to globalization could not be further afield from Koolhaas's project of engagement with the very mechanisms of global capital. Indeed, Koolhaas's practice of spinning a neo-avant-gardist position from the working of global brands is by now familiar. Despite their divergent cultural politics, by the end of the 90s, Koolhaas and Frampton have come to occupy curiously convergent positions, concurring on the fact that landscape had supplanted architecture's role as the medium most capable of ordering contemporary urbanism. As Koolhaas put it in 1998: "Architecture is no longer the primary element of urban order, increasingly urban order is given by a thin horizontal vegetal plane, increasingly landscape is the primary element of urban order."²¹

Arguably a third significant cultural position, a *realpolitik* of *laissez-faire* economic development, and public-private partnerships in planning processes, is articulated by Peter Rowe in *Making a Middle Landscape*.²² Interestingly, Rowe's conclusions are not dissimilar; he advocates a critical role for the design disciplines in the making of a meaningful public realm in the ex-urban "middle" between traditional city center and greenfield suburb beyond. Rowe's position is summarized by Frampton: "Two salient factors may be derived from Rowe's thesis; first, that priority should now be accorded to landscape, rather than to freestanding built form and second, that there is a pressing need to transform certain megalopolitan types such as shopping malls, parking lots, and office parks into landscaped built forms."²³

ציבורי "בעל משמעות" או "שראוי לחיות בו"?⁹ בנישול לקבל את העיר כמבנה היסטורי של תודעה חוסר יכולת לנהל משא ומתן עם קהלים שונים.¹¹

תודעה של האדריכלות המודרנית" ב-1977, בדיוק כאשר משבר בכלכלה התעשייתית בארה"ב הביא שיתופיות על ריבוי שוקי צרכנים.¹² הגישה הסצנוגרפית של האדריכלות הפוסט-מודרנית לא התמבנים של המודרניות התעשייתית, שהיו הגורם לבזור המרקם העירוני. מגמת הבזור נמשכת מריקה והיא אדישה לתנודות השטחיות של הסגנון בתרבות האדריכלית.

החורבנים והסביבתיים של התיעוש נסוגה האדריכלות הפוסט-מודרנית לצורות המתונות של וחיוב לכאורה של העיר. בצטטם תקדימים מערים אירופיות בעלות מבנה מסורתי, ביטאו

מודרניים נסוגה תרבותית הנונית, בהשקיעם את מרצם בעיצוב בניינים בודדים כדי לפצות על אילו שיש בכוחה של אדריכלות בעלת מאפיינים שכוותיים לבטל מאה שנות כלכלה תעשייתית.

העיצוב העירוני בשנות השבעים והשמונים של המאה העשרים העצימה את ההתעניינות בצבירת ונישום להרכבים של צריכה עירונית וססלית. במקביל זנחה לגמרי גישת הכנון הערים, ואדריכלים לעלות וטולות ההשפעה של מדיניות, נהלים ותהפוכה ציבורית.¹³

עירונית המצודות בשימור הסדר הקיים האשימה את המודרניזם בכך שהפחית מחשיבות הערכים

If landscape urbanism offers strategies for design, is also provides a culture – a lens through which to see and describe the contemporary city. Many cities, absent intervention by designers and without the benefit of planning found to emulate natural systems.

The tendency to view the contemporary city through the lens of landscape in projects and texts which appropriate the terms, conceptual categories, methodologies of field ecology: that is the study of species as they relate to environments. This reveals one of the implicit advantages of landscape urbanism: conflation, integration, and fluid exchange between (natural) environmental and infrastructural systems. Corner describes the poetic and imaginative possibilities of categories, this intermixing of the engineered and the ecological lyrical play between nectar and NutraSweet, between birdsong and Beastie surfaces, between controlled spaces and vast wild reserves . . .²⁴

The efficacy of landscape as a remediating practice – a salve for the wounds age – is evident in the work of many contemporary landscape architects. Principal outspoken proponents of landscape urbanism is Adriaan Geuze, principal Landscape Architects, based in Rotterdam. West 8 has worked on projects scales articulating multiple roles for landscape in the shaping of context.

קורנר, אלן ואחרים טענו כי הנוף הוא מדיום המסוגל להגיב לשינויים ולחלופי צורות ויש לו יכולת הסתגלות והמשכיות. תכונות אלה מציינות את הנוף כאנלוגי לתהליכים עכשוויים של עיור, ולכן הופכות אותו לכלי מתאים במיוחד לעמימות ולאי-הוודאות, לקצוות הפתוחים וליכולת ההשתנות הנדרשים בתנאים העירוניים העכשוויים. כפי שאלן מתסח זאת, "הנוף אינו רק מודל צורני לאורבניזם של ימינו, אולי חשוב מכך, הוא מודל לתהליך".¹⁴

הפרויקטים הראשונים שבהם התגלה הנוף כבעל פוטנציאל לתפקד כמודל לתהליך האורבני נוצרו באירופה. אחד הראשונים שהציג תכנית עירונית כתהליך נופי היה תחרות "פארק דה לה וילט". בשנת 1982 הזמינה לה וילט הצעות ל"פארק עירוני למאה ה-21" על 500 דונם שנעבר אכלס את בית המטבחים הגדול ביותר בפריז. הריסת בית המטבחים והחלפתו בפרוגרמה אינטנסיבית של פעילות ציבורית היא בדיקת סוג הפעולה שיותר ויותר ערים פוסט-תעשייתיות מאמצות ברחבי העולם.

בדומה לתחרויות עיצוב מאוחרות יותר בצפון אמריקה, הציעה לה וילט את הנוף כמסגרת בסיסית לשינוי העירוני של מה שהיה חלק מהעיר העובדת – אזור שנותר מחנך עקב תנודות בכלכלת הייצור והצריכה. התחרות של לה וילט סללה דרך לבניית פארק עירוני פוסט-מודרני שבו הנוף נתפס כמדיום מרכזי המסוגל לבטא יחסים בין תשתיות עירוניות, אירועים ציבוריים ותמונות עתיד עמומות של אחרים פוסט-תעשייתיים גדולים, ולא לשמש כיוצא מן הכלל בריא בעיר החולה שסביבו.¹⁵

accommodate all sorts of urban activities, planned and un-planned, imagined and unimagined, over time.

In the wake of la Villette's influence, architectural culture has become increasingly aware of landscape's role as a viable framework for the contemporary city. Across a diverse spectrum of cultural positions landscape has emerged as the most relevant medium through which to construct a meaningful and viable public realm in North American cities. Consider how the thinking of architectural historian and theorist Kenneth Frampton has shifted in recent years. In the 1980s, Frampton lamented the impediments to making meaningful urban form given the power of speculative capital and the rise of automobile culture.¹⁹

Against the forces of "optimized technology," Frampton argued for an architecture of "resistance." During the following decade, however, Frampton's call for architecture as an instrument of local resistance to global culture gave way to a more subtly shaded position that concedes the unique role of landscape in providing a modicum of market-based urban order. In this later formulation, landscape, rather than object formalism, affords the greater (albeit still slim) prospect of constructing meaningful relations within the detritus of market production.²⁰

To invoke Frampton and Koolhaas together is perhaps curious, for Frampton's interest

לתחרות הנוף של 470 הצעות מיותר משבצים ארצות, רחוב המכריע שיחזר את הפרופיל המוכר / ואת הטיפולוגיות האופייניות לתבראות העיר המסורתית. רק שתיים מההצעות סימנו בבירור אמש (שטרם השלם עד היום) בתמיסה המחודשת של האורבניזם העכשווי. התכנית הזוהר, של ברנד / מחשבבתית בהתפתחות אדריכלות הנוף העירוני, היא ניסוח את הנוף כאמצעי המתאים ביותר חברתיים ופרוגרמטיים לאורך זמן, ובייחוד להצמחת פעילויות אורבניות מורכבות. התכנית הזוהר את העניין שהיה לטשומי זה זמן רב במישור האירוע והפרוגרמה כחשאים אדריכליים לניסוחים ששלטו בשיח האדריכלי בעידן הפוסט-מודרני.¹⁶

השפעה משמעותית לא פחות הייתה להצעה שזכתה במקום השני, של המשדר לאדריכלות מ קולהאס. התכנית הלא ממומשת של קולהאס חקרה את יחסי הגומלין הבלתי מתוכננים בין מ הפארק. הרעיון שלו, שהפך כבר לקלישאה קונוני, התבסס על מערכת רצופות נוף מקבילות, מתפצלים אלה מול אלה. הרעיון התכתב עם ההקדלה הארכיטקטית לקומות של גורדי השחקים בני תיאור בספרו Delirious New York.¹⁷ על פי הרעיון של קולהאס – OMA, תשתיות הפארק הזו אסטרטגית כך שתוכל לתמוך במגוון שימושים בלתי ידועים ובלתי מוחלטים שיעלו בעתיד.¹⁸

בניצול הרעיונות הפוסט-מודרניים של קצוות פתוחים ואי-בהירות סימנו הפרויקטים של טשומ

cape as the most suitable medium through which to order programmatic over time, especially complex evolving arrangements of urban activities. schumi's long-standing interest in reconstituting event and program as itectural concerns in lieu of the stylistic issues dominating architectural postmodern era.¹⁶

at was the influence of the second prize entry submitted by the Office rchitecture and Rem Koolhaas. Koolhaas's unbuilt scheme explored the nplanned relationships between various park programs. Koolhaas's nceit of parallel strips of landscape, itself having become something ché, radically juxtaposed irreconcilable contents, invoking the vertical rious programs on adjacent floors of Manhattan skyscrapers as described irious New York.¹⁷ As conceived by Koolhaas/OMA, the infrastructure be strategically organized to support an indeterminate and unknowable ges over time.¹⁸

ployment of postmodern ideas of open-endedness and indeterminacy, arc de la Villette by Tschumi and Koolhaas signaled the role that landscape ay as a medium through which to articulate a postmodern urbanism: archical, flexible, and strategic. Both schemes offered a nascent form nism, constructing a horizontal field of infrastructure that might

לתחרות הוגשו 470 הצעות מיותר משבעים ארצות. רובן המכריע שיחרז את הפרופיל המוכר של פארק ציבוריים ואת הטיפולוגיות האופייניות להבראת העיר המסורתי. רק שניים מההצעות סימנו בבירור אפשרות לשניו פרידיגמתי (שטרם השלם עד היום) בתפיסה המיוחדת של האורבניזם העכשווי. התכנית הזוהר, של ברנרד טשומי, ייצגה קפיצה מחשבתית בהתפתחות אדריכלות הנוף העירוני. היא ניסחה את הנוף כאמצעי המתאים ביותר לאפשר שניוים חברתיים ופרוגרמטיים לאורך זמן, ובייחוד להצמחת פעילויות אורבניות מורכבות. התכנית היוותה עוד צעד שהמחיש את העניין שהיה לטשומי זה זמן רב במיסוד האירוע והפרוגרמה כנושאים אדריכליים לגיטימיים במקום סוגיות הסגנון ששלטו בשיח האדריכלי בעידן הפוסט-מודרני.¹⁶

השפעה משמעותית לא פחות הייתה להצעה שזכתה במקום השני, של המשרד לאדריכלות מטרופוליטית של רם קולהאס. התכנית הלא ממומשת של קולהאס חקרה את יחסי הגומלין הבולתי מתוכננים בין פרוגרמות שונות של הפארק. הרעיון שלו, שהפך כבר לקלישאה קנונית, התבסס על מערכת רצופת נוח מקבילות, והציב תכנים בלתי מתפשרים אלה מול אלה. הרעיון התכתב עם ההקבלה האנכית לקומות של גורדי השחקים במנהטן, כפי שקולהאס תיאר בספרו *Delirious New York*.¹⁷ על פי הרעיון של קולהאס-OMA, תשתית הפארק תהיה מתוכננת מבחינה אסטרטגית כך שתוכל לתמוך במגוון שימושים בלתי ידועים ובלתי מוחלטים שיעלו בעתיד.¹⁸

בניצול הרעיונות הפוסט-מודרניים של קאזות פתוחים וא-בדירות סימנו הפרויקטים של טשומי ושל קולהאס לפארק

formulated landscape as the most suitable medium through which to order programmatic and social change over time, especially complex evolving arrangements of urban activities. This continued Tschumi's long-standing interest in reconstituting event and program as a legitimate architectural concerns in lieu of the stylistic issues dominating architectural discourse in the postmodern era.¹⁶

Equally significant was the influence of the second prize entry submitted by the Office of Metropolitan Architecture and Rem Koolhaas. Koolhaas's unbuilt scheme explored the juxtaposition of unplanned relationships between various park programs. Koolhaas's organizational conceit of parallel strips of landscape, itself having become something of a canonical cliché, radically juxtaposed irreconcilable contents, invoking the vertical juxtaposition of various programs on adjacent floors of Manhattan skyscrapers as described in Koolhaas's *Delirious New York*.¹⁷ As conceived by Koolhaas/OMA, the infrastructure of the park would be strategically organized to support an indeterminate and unknowable range of future uses over time.¹⁸

Through their deployment of postmodern ideas of open-endedness and indeterminacy, the projects for Parc de la Villette by Tschumi and Koolhaas signaled the role that landscape would come to play as a medium through which to articulate a postmodern urbanism: layered, non-hierarchical, flexible, and strategic. Both schemes offered a nascent form of landscape urbanism, constructing a horizontal field of infrastructure that might

ים טענו כי הנוף הוא מדיום המסוגל להגיב לשוניים ולחלופי צורות ויש לו יכולת הסתגלות והמשכיות. יצירות אלו הנוף כאלוהי לתהליכים עכשוויים של עיר, ולכן הופכת אותו לכלי מתאים במיוחד לעמידת לקאזות הפתוחים וליכולת ההשתנות הנדרשים בתנאים העירוניים העכשוויים. כפי שאלן מנסח זאת, מודל אורני לאורבניזם של ימינו, אולי חשוב מכך, הוא מודל לתהליך.¹⁴

אישונים שבהם התגלה הנוף כבעל פוטנציאל להפקד כמודל לתהליך האורבני נוצרו באירופה. אחד יצירות תכנית עירונית כתהליך נופי היה תחרות "פארק דה לה וילט". בשנת 1982 הזמינה לה וילט הצעות תמאה ה-21 על 500 דונם שבעבר אכלס את בית המטבחים הגדול ביותר בפריז. הריסת בית המטבחים תמאה אינטנסיביות של פעילות ציבורית היא בדיק סוג הפעולה שיותר ויותר ערים פוסט-תעשייתיות העולם.

ת עיצוב מאוחרות יותר בצפון אמריקה, הציעה לה וילט את הנוף כמסגרת בסיסית לשניו העירוני מלק מהעיר העובדת – אזור שנוטר מחנך עקב תנועות בכלכלת הייצור והצריכה. התחרות של לה וילט ת פארק עירוני פוסט-מודרני שבו הנוף נתפס כמדיום מורכב המסוגל לבטא יחסים בין תשתיות ציבוריים ותמונות עתיד עמומות של אחרים פוסט-תעשייתיים גדולים, ולא לשמש כיוצא מן הכלל ה שסביבת.¹⁵

accommodate all sorts of urban activities, planned and un-planned, imagined, unimagined, over time.

In the wake of la Villette's influence, architectural culture has become increasingly aware of landscape's role as a viable framework for the contemporary city. Across the spectrum of cultural positions landscape has emerged as the most relevant through which to construct a meaningful and viable public realm in North America. Consider how the thinking of architectural historian and theorist Kenneth Frampton shifted in recent years. In the 1980s, Frampton lamented the impediments meaningful urban form given the power of speculative capital and the rise of culture.¹⁹

Against the forces of "optimized technology," Frampton argued for an architectural "resistance." During the following decade, however, Frampton's call for architecture as an instrument of local resistance to global culture gave way to a more subtle position that concedes the unique role of landscape in providing a modicum of urban order. In this later formulation, landscape, rather than object affords the greater (albeit still slim) prospect of constructing meaningful resistance to the detritus of market production.²⁰

To invoke Frampton and Koolhaas together is perhaps curious, for Frampton

לה ולט את התפקיד שהיה הנוף לשחק בהגדרת האורבניזם הפוסט-מודרני: רב-שכבתי, בלתי היררכי, גמיש ואסטרטגי. שתי התכונות הציגו מתכונות ראשוניות של אדריכלות נוף עירוני בבניית שדה אופקי של תשתית, העשוי להתאים עצמו במהלך הזמן לכל מגוון הפעולות העירוניות, מתוכננות ובלתי מתוכננות, כאלה שחשבו עליהן ואלה שעדיין לא.

בזכות ההשפעות שלה וילט גברה המודעות בשדה האדריכלות לתפקיד הנוף כמסגרת בת קיימא לעיר העכשווית. הנוף הופיע כאמצעי הרלוונטי ביותר לבניית מרחב ציבורי בעל משמעות במגוון רחב של תרבויות בערי צפון אמריקה. ראו עד כמה השתנתה בשנים האחרונות החשיבה של קונת פרמפטון, ההיסטוריון ותאורטיקן האדריכלות. בשנות השמונים של המאה העשרים קונן פרמפטון על המכשולים ליצירת תבנית עירונית בגודל קיימא לנוח הכוח העצום של ההון הספקולטיבי ועליות תרבות המכוננת.¹⁹ נגד כוחות "הטכנולוגיה האופטימית" דגל פרמפטון באדריכלות של "התנגדות". ואלם במהלך העשור הבא קריאתו של פרמפטון לשימוש באדריכלות מקומית ככלי להתחמדות נגד התרבות הגלובלית פיתחה את מקומה לעמדה מתונה יותר, המודה בתפקיד הייחודי של הנוף כאמצעי ליצירת סדר אורבני המבוסס על תנאי השוק. בניסוחים מאוחרים יותר הוא רואה בנוף בסיס להבניית יחסים בעלי משמעות בתוך החורבות שמוותרת לכלת השוק.²⁰

זימום של פרמפטון וקולאזס בכפיפה אחת הוא אולי מסקן, שכן העניין של פרמפטון בתרבויות מקומיות המתנגדות לגלובליזציה לא היה יכול להיות רחוק יותר מהפריקט של קולאזס, המבקש לשחק פעולה עם מגוונים של הון גלובלי. אכן, דרכו של קולאזס לחץ עמדה ניא-אוונגרדיסטית מהפעלת מוטיבים גלובליים כבר מוכרת. למרות ההבדלים בין

for urban process were produced not in North America, but rather in Europe. Among the first projects to orchestrate urban process as a landscape process was the 1982 Competition for Parc de la Villette. In 1982, la Villette invited submissions for an "Urban Park for the 21st Century" over a 125 acre site, once the site of Paris's largest slaughterhouse. The demolition of the Parisian abattoir and its replacement with intensively programmed public activities is precisely the kind of project increasingly undertaken in post-industrial cities globally. Similarly to more recent design competitions in North America (see Downview and Fresh Kills), la Villette proposed landscape as the basic framework for an urban transformation of what had been a part of the working city, left derelict by shifts in economies of production and consumption. The competition for la Villette began a trajectory of postmodern urban park in which landscape was itself conceived as a complex medium capable of articulating relations between urban infrastructure, public events, and indeterminate urban futures for large post-industrial sites, rather than simply as healthful exceptions to the unhealthy city which surrounded them.¹⁵

The vast majority of entries for la Villette (470 were submitted from over 70 countries) retraced familiar profiles for public parks and typologies for the recovery of the traditional city, while two submissions clearly signaled a paradigm shift still underway in the reconception of contemporary urbanism. The winning scheme, by the office of Bernard Tschumi, represented a conceptual leap in the development of landscape urbanism: it

השקפותיהם הפוליטיות, נפגשו עמדותיהם של קולאזס ופרמפטון בסוף שנות התשעים והם כי הנוף תפס את מקום האדריכלות כאמצעי לארגון העיר העכשווית. קולאזס הציג זאת בשנת אינה עוד היסוד הראשוני בסדר העירוני. הסדר ייקבע יותר ויותר על-ידי מישור אחיד דל והתנהגות הראשוני של הסדר העירוני.²¹

פיטר ראו מצג בספרו מעורר המחלוקת Making a Middle Landscape²² עמדה שלישית וריאלפוליטיק, לפיה יש לאפשר לכוחות השוק הכלכלי לפתח וליצור שותפויות מיסיות-ציבוריות מעניין לראות שהמסקנות של ראו אינן כה שונות – הוא מייחד למקצועות העיצוב תפקיד בלי מרחב ציבורי משמעותי ב"תווך" שבין מרכז העיר המסורתי לבין "השדה הריק" של המבנה. סיכום כך את עמדתו של ראו: "שני גורמים בולטים יכולים לנבוע מהזדה של ראו ראשונית, כעת על מבנים עצמאיים. שניות, יש צורך דוחק להפוך כמה מיצירי המלומדים כמו קניינים, חנויות, לצורות המובנות כנוף."²³

אדריכלות הנוף העירוני מציגה אסטרטגיות עיצוביות, אך גם קטגוריה תרבותית – עדישה שרר את העיר העכשווית. נמצא שערים עכשוויות רבות שאין בהן התערבות של מעצבים ואף לא פ באופן המזכיר התפתחות של מערכות טבעיות. הנטייה לראות את הערים העכשוויות דרך עד בולטת במיוחד בפריקטס ובטקסטים העושים שימוש במונחים, בקטגוריות הרעיוניות ובמחנה

as than with large-scale infrastructural landscapes. These examples, t work in the Netherlands, reveal the role of large-scale landscape as an infrastructure. Of course many traditional examples of 19th century architecture integrate landscape with infrastructure; Olmsted's Central and Back Bay Fens in Boston offer canonical examples. Contrasting temporary practices of landscape urbanism reject the camouflaging ems within pastoral images of "nature". Rather, contemporary landscape es recommend the use of infrastructural systems and the public engender as the ordering mechanisms of the urban field itself, shaping rganization of urban settlement, and its inevitably indeterminate economic, al futures.

medium, it has been recalled by Corner, Allen, and others; it is uniquely dding to temporal change, transformation, adaptation, and succession. ecommend landscape as an analog to contemporary processes of suggest landscape as a medium uniquely suited to the open-endedness, id change demanded by contemporary urban conditions. As Allen puts is not only a formal model for urbanism today, but perhaps more del for process."¹⁴

projects to reveal this potential for landscape to operate as a model

השקפותיהם הפוליטיות, ופגשו עמדותיהם של קולהאס ופרמפטון בסוף שנות התשעים והם היו שותפים לעונה כי הנוף תפס את מקום האדריכלות כאמצעי לארגון העיר העכשווית. קולהאס הציג זאת בשנות 1998: "האדריכלות אינה עוד היסוד הראשוני בסדר העירוני. הסדר ייקבע יותר ויותר על-ידי מישור צמחי דק והנוף הוא יותר ויותר היסוד הראשוני של הסדר העירוני".²¹

פיטר רואו מציג בספרו מעורר המחלוקת Making a Middle Landscape²² עמדה שלישית המבוססת על ריאליסטיקה, לפיה יש לאפשר לכוחות השוק הכלכלי לפתח וליצור שותפויות פרטיות-ציבוריות בתהליך התכנון. מעניין לראות שהמסקנות של רואו אינן כה שונות – הוא מיעד למקצועות העיצוב תפקיד ביקורתי בתהליך יצירת מרחב ציבורי משמעותי ב"תווך" שבין מרכז העיר המסורתי לבין "השדה הרוק" של הפרבר שמעבר לה. פרמפטון סיכם כך את עמדתו של רואו: "שני גורמים בולטים יכולים לנבוע מההתנהגות של רואו: ראשית, כעת יש לתת עדיפות לנוף על מבנים עצמאיים. שנית, יש צורך דוחק להפוך כמה מיצירי המגולופוליס כמו קניונים, חנויות ומתחמי משרדים, לצורות המובנות כנוף".²³

אדריכלות הנוף העירוני מציעה אסטרטגיות עיצוביות, אך גם קטגוריה תרבותית – עדשה שדרכה ניתן לראות ולתאר את העיר העכשווית. נמצא שערים עכשוויות רבות שאין בהן התערבות של מעצבים ואף לא פעולות תכנון, צומחות באופן המזכיר התפתחות של מערכות טבעיות. הנוטייה לראות את הערים העכשוויות דרך עדשת אדריכלות הנוף בולטת במיוחד בפריקטים ובטקסטים העושים שימוש במונחים, בקטגוריות הרעיוניות ובמתודולוגיות של אקולוגיה,

buildings and plazas than with large-scale infrastructural landscapes. These examples, along with recent work in the Netherlands, reveal the role of large-scale landscape as an element of urban infrastructure. Of course many traditional examples of 19th century urban landscape architecture integrate landscape with infrastructure; Olmsted's Central Park in New York and Back Bay Fens in Boston offer canonical examples. Contrasting this tradition, contemporary practices of landscape urbanism reject the camouflaging of ecological systems within pastoral images of "nature". Rather, contemporary landscape urbanism practices recommend the use of infrastructural systems and the public landscapes they engender as the ordering mechanisms of the urban field itself, shaping and shifting the organization of urban settlement, and its inevitably indeterminate economic, political, and social futures.

Landscape is a medium, it has been recalled by Corner, Allen, and others; it is uniquely capable of responding to temporal change, transformation, adaptation, and succession. These qualities recommend landscape as an analog to contemporary processes of urbanization and suggest landscape as a medium uniquely suited to the open-endedness, indeterminacy, and change demanded by contemporary urban conditions. As Allen puts it, "... landscape is not only a formal model for urbanism today, but perhaps more importantly, a model for process."¹⁴

Tellingly, the first projects to reveal this potential for landscape to operate as a model

התפקיד שעמיד הנוף לשחק בהגדרת האורבניזם הפוסט-מודרני: רב-שכבתי, בלתי היררכי, גמיש ויוני וחזניות הציגו מתכונות ראשוניות של אדריכלות נוף עירוני בבניית שדה אופקי של תשתית, העשוי מתבונה הזמן לכל מגוון הפעולות העירוניות, מתוכננות ובלתי מתוכננות, כאלה שחשבו עליהן ואלה

שעשו של זה וילט גברה המודעות בשדה האדריכלות לתפקיד הנוף כמסגרת בת קיימא לעיר העכשווית. אמצעי הרלוונטי ביותר לבניית מרחב ציבורי בעל משמעות במגוון רחב של תרבויות בערי צפון אמריקה. השתנתה בשנים האחרונות החשיבה של קוט פרמפטון, ההיסטוריון ותאורטיקן האדריכלות. בשנות התשעים העשרים קונן פרמפטון על המשולים ליצירת תבנית עירונית בנות קיימא לנוח הכוח העצום הקולטיוני ועליות תרבות המכוננת.¹⁹ נגד כוחות "הטכנולוגיה האופטימלית" דגל פרמפטון באדריכלות "ת". ואולם במהלך העשור הבא קראתו של פרמפטון לשימוש באדריכלות מקומית ככלי להתרסה נגד "עובליות פינתה את מקומה לעמדה מתונה יותר, המודה בתפקיד הייחודי של הנוף כאמצעי ליצירת סדר טבעי על תנאי השוק. בניסוחים מאוחרים יותר הוא רואה בנוף בסיס להבניית יחסים בעלי משמעות בתוך

העיר".²⁰

פרמפטון וקולהאס בכפיפה אחת הוא אולי מסקרן, שכן העניין של פרמפטון בתרבויות מקומיות המתנגדות לא היה יכול להיות רחוק יותר מהפריקט של קולהאס, המבקש לשתף פעולה עם מנגנונים של הון גלובלי. קולהאס לחץ עמדה ניא-אוונגרדיסטית מהפלת מותגים גלובליים כבר מוכרת. למרות ההבדלים בין

for urban process were produced not in North America, but rather in Europe. A first projects to orchestrate urban program as a landscape process was the 1998 Competition for Parc de la Villette. In 1982, la Villette invited submissions for a Park for the 21st Century" over a 125 acre site, once the site of Paris's largest slaughterhouse. The demolition of the Parisian abattoir and its replacement with programmed public activities is precisely the kind of project increasingly under post-industrial cities globally. Similarly to more recent design competitions in America (see Downview and Fresh Kills), la Villette proposed landscape as the framework for an urban transformation of what had been a part of the working derelict by shifts in economies of production and consumption. The competition Villette began a trajectory of postmodern urban park in which landscape was itself as a complex medium capable of articulating relations between urban infrastructure public events, and indeterminate urban futures for large post-industrial sites, than simply as healthful exceptions to the unhealthy city which surrounded the

The vast majority of entries for la Villette (470) were submitted from over 70 countries, retraced familiar profiles for public parks and typologies for the recovery of the city, while two submissions clearly signaled a paradigm shift still underway in the reconception of contemporary urbanism. The winning scheme, by the office of Tschumi, represented a conceptual leap in urban design, one that was not only a

כלומר חקר המינים בהתייחס לבתי הגידול הטבעיים שלהם. כך נחשף אחד היתרונות העקיפים של אדריכלות הנוף העירונית: המיזוג, השילוב והחלפת הנחלים בין מערכות סביבה (טבעיות) לבין מערכות תשתית (מתוכננות). קורנו מתאר את הפוטנציאל הפואטי ואת היעדר המיזוג בעירוב קטגוריות זה, ערבוב של ההנדסי והאקולוגי, למשל "המשחק הלירי בין נקטר לונטר-סוויט, בין ציץ ציפורים לבין הביסטי-בוי, בין מי הפשרת השלג לבין טפטוף הברז הדולף, בין שדות מכוסים סתם לבין משפטי אספלט לוהט, בין חללים מבוקרים לבין שמורות טבע בראי".²⁴

יעילות של הנוף כהנהלך מרפא - צרי על פצעי העידן התעשייתי - בולטת לעין בעבודתם של אדריכלי נוף עכשוויים רבים. אחד התומכים הישירים והגלויים ביותר באדריכלות הנוף העירונית הוא אדריאן האוז, מנהל משרד אדריכלי הנוף וסט 8 מחרסטרס. "וסט 8" עבד על פרויקטים בהיקפים שונים שביטאו בבהירות את תפקידי פיתוח הנוף בעיצוב העיר העכשווית.²⁵ כמה מהם הגדירו מחדש ברוב דמיון את היחסים בין אקולוגיה לבין תשתיות, תוך הסרת הדגש מקנה המידה הבינוני של דקורציה ואדריכלות והעדפת קנה המידה הגדול, הסכמטי, של התשתיות, לצד התנאים החומריים של קנה המידה הקטן.

הנוף היווה כלי מרכזי בכמה תחרויות עיצוב בינלאומיות שתכליתן השמשה מחדש של אזורי תעשייה עצומי מימדים בערים בצפון אמריקה. פארק דאונטווי (Downsview), השוכן באזור נטוש של בסיס חיל האוויר ליד טורונטו, ובארק פרש-קילס (Fresh Kills) באזור מסתומ האשפה הגדול ביותר בעולם בסטטן איילנד, ניו-יורק, מייצגים את המגמות האלה והם דוגמאות מעולות לשימוש שלם ומעורב באדריכלות הנוף העירונית ויישומה בחורבות העיר התעשייתית.²⁶ אך שיש הבדלים מהותיים בין שני הפרויקטים וספקות בנוגע למימושם הסופי, החלק המרכזי של העבודה בדאונטווי

regression, designing individual buildings to invoke an absent context, as if neighborly architectural character could contravene a century of industrial economy. The rise of the urban design discipline in the 70's and 80's extended interest in the aggregation of architectural elements into ensembles of nostalgic urban consumption. During this same time, the discipline of city planning abdicated altogether, seeking refuge in the relatively ineffectual enclaves of policy, procedure, and public therapy.¹³

The postmodern rappelle à l'ordre indicted modernism for devaluing the traditional urban values of pedestrian scale, street grid continuity, and contextual architectural character. As has been well documented, the postmodern impulse can be equally understood as a desire to communicate with multiple audiences or to commodify architectural images for diversifying consumer markets. But this dependence upon sympathetically styled and spatially sequenced architectural objects could not be sustained given the rise of mobile markets, automobile culture, and decentralization. And yet, the very indeterminacy and flux of the contemporary city, the bane of traditional European city-making are precisely those qualities explored in emergent works of landscape urbanism. This point is perhaps best exemplified in Barcelona's program of public space and building projects in the 1980s and early 90s, which focused primarily on the traditional center of the Catalan capital. Today, the push in Barcelona to redevelop the airport, logistical zone, industrial waterfront, metropolitan riverways, and water treatment facilities has less to do with

ובפרש-קילס מייצג הסכמה מותרת שגם מעצבי הסביבה הבנויה מדיסיפלינות שונות לבחון

כאמצעי להתחדשות העיר הפוסט-תעשייתית.

בשני הפרויקטים בולטת נוכחותם של אדריכלי נוף באזורי ייעצים רב-תחומיים, לעומת בתחרות אדריכל מוביל אחד לנצח על הפרויקט כולו. בעניין זה מעורבותם של אקולוגים ושל מעצבי מידע וצוותים הינה מדימה ועקבית. זאת בשונה מבובזן מוחלט החונק, כול של אדריכלים בתקופות ותכנון עירוני, שבהן סוגיות אלה כלל לא נלקחו בחשבון (אקולוגיה) או בכלל בפעולות של האדריכל וגם אם לא ימומש במלאן שני ההצעות הזכות - של ברוס מאי וקולמאס OMA לצארק דאונטווי Field Operations לפרש קילס - או חייבים לראות בהן אתגור הדמיון הפוליטי והמנהיגותי הנו של תהליך התחרות או של הפרויקטים. פרויקטים אלה זכו העבודות של מתחריהם מצביעים יחד המתרחש כעת, אשר משנה את הדחום ואת ההנחות המקצועיות שביסוד תפיסות עיצוב הסביבה במיוחד העובדה שבפרויקט בסדר גודל כזה מתחייב שיתוף של התמחויות מקצועיות בצמתים ש וההנדסה, המדיניות החברתית והנהלים המולטיים. הטמעת קשת רחבה של ידע וגילומה בתהליך מצביעים על אדריכלות הנוף העירוני כעל מסגרת לחשיבה מחדשת על השדה האורבני העכשווי

צ'ארלס ולדהיים הוא דיין עמית של הפקולטה לאדריכלות, אדריכלות נוף וניצוב באוניברסיטת ומנהל URBAN AGENCY - משרד בניתוחי ליעוץ, עיצוב ואורבניזם.

of Patrick Geddes and Benton MacKaye, through Lewis Mumford to lan remains distinct from that tradition.⁷

landscape urbanism can be traced to postmodern critiques of modernist and planning.⁸ These critiques, put forth by Charles Jencks and other postmodern architectural culture, indicted modernism for its inability to "livable" or "livable" public realm,⁹ for its failure come to terms with the empirical construction of collective consciousness,¹⁰ and for its inability to with multiple audiences.¹¹ In fact, the "death of modern architecture" as Jencks in 1977 coincided with a crisis of industrial economy in the US, toward the diversification of consumer markets.¹² What postmodern scenographic approach did not, in fact could not, address, were the structural industrialized modernity that tended toward the decentralization of urban decentralization continues apace today in North America, remarkably indifferent to the oscillations of architectural culture.

the social and environmental disasters of industrialization, postmodern treated to the comforting forms of nostalgia and seemingly stable, secure, permanent forms of urban arrangement. Citing European precedents for forms, postmodern architects practiced a kind of preemptive cultural

ובפרש- קילס מייצג הסכמה מתרחבת שעל מעצבי הסביבה הבנויה מדיסציפלינות שונות לבחון היטב את הנוף כאמצעי להתחדשות העיר הפוסט-דעשייתית.

בשני הפרויקטים בולטות נוכחותם של אדריכלי נוף בצוותי יועצים רב-תחומיים, לעומת בתחרות לה ילט בה נבחר אדריכל מוביל אחד לוצח על הפרויקט כולו. בעניין זה מעורבותם של אקולוגים ושל מעצבי מידע ותקשורת בכל הצוותים הינה מדהימה ועקבית. זאת בשונה במובהק מהמבט החובק-כול של אדריכלים בתקופות אחרות של עיצוב ותכנון עירוני, שבהן סוגיות אלה כלל לא נלקחו בחשבון (אקולוגיה) או נכללו בפעולותיה של האדריכל (עיצוב מידע). גם אם לא ימומשו במלואן שתי ההצעות הזכות – של ברס מאו וקולאס-OMA לפארק דאונסווין ושל קורנר ואלן-Field Operations לפרש קילס – אנו חייבים לראות בהן אתגור הדמיון הפוליטי והמנהיגות התרבותית, לא כישלון של תהליך התחרות או של הפרויקטים. פרויקטים אלה וכן העבודות של מתחיהם מצביעים יחד על השינוי העמוק המתרחש כעת, אשר משה את התחום ואת ההנחות המקצועיות שביסוד תפיסות עיצוב הסביבה הבנויה. בולטת במיוחד העובדה שבפרויקט בסדר גודל כזה מתחייב שיתוף של התמחויות מקצועיות בצמתים של האקולוגיה וההנדסה, המדיניות החברתית והנהליים הפוליטיים. הטמעת קשת רחבה של ידע וגילומה בתהליכי עיצוב ציבוריים מצביעים על אדריכלות הנוף העירוני כעל מסגרת לחשיבה מחדשת על השדה האורבני העכשווי.

צ'ארלס ולדהיים הוא דיקן עמית של הפקולטה לאדריכלות, אדריכלות נוף ועיצוב באוניברסיטת טורונטו ומנהל URBAN AGENCY – משרד בינתחומי ליעוץ, עיצוב ואורבניזם.

from the work of Patrick Geddes and Benton MacKaye, through Lewis Mumford to Ian McHarg, yet remains distinct from that tradition.⁷

The origins of landscape urbanism can be traced to postmodern critiques of modernist architecture and planning.⁸ These critiques, put forth by Charles Jencks and other proponents of postmodern architectural culture, indicted modernism for its inability to produce a "meaningful" or "livable" public realm,⁹ for its failure to come to terms with the city as an historical construction of collective consciousness,¹⁰ and for its inability to communicate with multiple audiences.¹¹ In fact, the "death of modern architecture" as proclaimed by Jencks in 1977 coincided with a crisis of industrial economy in the US, marking a shift toward the diversification of consumer markets.¹² What postmodern architecture's scenographic approach did not, in fact could not, address, were the structural conditions of industrialized modernity that tended toward the decentralization of urban form. This decentralization continues apace today in North America, remarkably indifferent to the superficial stylistic oscillations of architectural culture.

In the wake of the social and environmental disasters of industrialization, postmodern architecture retreated to the comforting forms of nostalgia and seemingly stable, secure, and more permanent forms of urban arrangement. Citing European precedents for traditional city forms, postmodern architects practiced a kind of preemptive cultural

לם בהותיחית לבתי הגידול הטבעיים שלהם. כך נחשף אחד היתרונות העקיפים של אדריכלות הנוף השילוב והחלפת הנזלים בין מערכות סביבה (טבעיות) לבין מערכות תשתית (מתוכננות). קורנר וצ'ארלס הפואטי ועמיתיהם הדמיון בעירוב קטגוריות זה, ערוב של ההנדסה והאקולוגי, למשל "המשחק לטוטה-סוויט, בין ציץ ציפורים לבין הביסטי-בויז, בין מי הפשרת השלגים לבין טפטוף הברז הדולף, סחב לבין משטחי אספלט לוהט, בין חללים מבוקרים לבין שמורות טבע פרא".²⁴

כוחות הישירים והגלויים ביותר באדריכלות הנוף העירוני הוא אדריאן חאוז, מנהל משרד אדריכלי הנוף "פישט 8" עבד על פרויקטים בהיקפים שונים שביטאו בבהירות את תפקידי פיתוח הנוף בעיצוב מקנה לזקוקציה ואדריכלות והעדפת קנה המידה הגדול, הסכמתי, של התשתיות, לצד התנאים החומריים והחוקיים בין שני הפרויקטים וספקיות בנוגע למימוש הסופי, החלק המרכזי של העבודה בדאונסווין וקילס.

כוחות תחרותיות עיצוב בינלאומיות שתכליתן השמשה מחדש של אזורי דעשייה עצומי מימדים יריקות, פארק דאונסווין (Downsview), השוכן באתר נטוש של בסיס חיל האוויר ליד טורונטו, ופארק (Fresh Pond) באתר מטמנת האשפה הגדול ביותר בעולם בסנטן איילנד, ניו-יורק, מייצגים את המגמות של מעולות לשמוש שלם ומעודכן באדריכלות הנוף העירוני ויישומה בחורבות העיר התעשייתית.²⁶ מוחותיים בין שני הפרויקטים וספקיות בנוגע למימוש הסופי, החלק המרכזי של העבודה בדאונסווין וקילס.¹³

The postmodern rappelle à l'ordre indicted modernism for devaluing the traditional values of pedestrian scale, street grid continuity, and contextual architectural values. As has been well documented, the postmodern impulse can be equally understood as a desire to communicate with multiple audiences or to commodify architecture for diversifying consumer markets. But this dependence upon sympathetic spatially sequenced architectural objects could not be sustained given the markets, automobile culture, and decentralization. And yet, the very index of flux of the contemporary city, the bane of traditional European city-making, those qualities explored in emergent works of landscape urbanism. This postmodern best exemplified in Barcelona's program of public space and building projects of the 1980s and early 90s, which focused primarily on the traditional center of capital. Today, the push in Barcelona to redevelop the airport, logistical center of waterfront, metropolitan riverways, and water treatment facilities has less

1. Stan Allen, "Mat Urbanism: The Thick 2-D," CASE: Le Corbusier's Venice Hospital, Hashim Sarkis, ed. (Munich: Prestel, 2001), 124.
2. This neologism formed the basis of a conference at the Graham Foundation in Chicago (1997).
3. Corner is principal of Field Operations, and Professor and Chair of Landscape Architecture at the University of Pennsylvania.
4. See James Corner, "Terra Fluxus," in *Urbanism Reader*, Charles Waldheim ed. (New York: Princeton Architectural Press, 2006).
5. See Corner's essays in *Landscape Architecture Magazine*, and his "Introduction," *Recovering Landscape*, James Corner, ed. (New York: Princeton Architectural Press, 1999), 1-26.
6. See for example James Corner, "Eidetic Operations and New Landscapes," *Recovering Landscape*, James Corner, ed. (New York: Princeton Architectural Press, 1999), 153-169. Also useful on this topic is Julia Czerniak's, "Challenging the Pictorial: Recent Landscape Practice," *Assemblage*, No. 34: 110-120.
7. Ian McHarg, *Design with Nature* (Garden City, New York: Natural History Press, 1969). For an overview of Mumford's work, see Mark Luccarelli, Lewis Mumford and the Ecological Region: the Politics of Planning (New York: Guilford Press, 1997).
8. Early critiques of modernist architecture and urban planning ranged from the populist Jane Jacobs, *Death and Life of Great American Cities* (New York: Vintage Books, 1961), to the professional Robert Venturi, *Complexity and Contradiction in Architecture* (New York: Museum of Modern Art, 1966).
9. Kevin Lynch, *A Theory of Good City Form* (Cambridge: MIT Press, 1981). Also see Lynch's earlier empirical research in *Image of the City* (Cambridge: MIT Press, 1960).
10. The most significant of these critiques was Aldo Rossi. See Rossi, *The Architecture of the City* (Cambridge: MIT Press, 1982).
11. Venturi and Scott Brown's work is indicative of these interests, see Robert Venturi, *Denise Scott-Brown and Steven Izenour, Learning From Las Vegas: The Forgotten Symbolism of Architectural Form* (Cambridge: MIT Press, 1977).
12. Charles Jencks, *The Language of Post-Modern Architecture* (New York: Rizzoli, 1977). On Fordism and its relation to postmodern architecture, see Patrik Schumacher and Christian Rogner, "After Ford," *Stalking Detroit*, Daskalakis, Waldheim, Young, eds. (Barcelona: ACTAR, 2001), 48-56.
13. Harvard University's Urban Design Program began in 1960, and the discipline grew in popularity during the 1970s and 80s.

Urbanism: The Agency of Ecology*

Landscape is emerging as a model for urbanism. Landscape has traditionally been the art of organizing horizontal surfaces...By paying close attention to conditions – not only configuration, but also materiality and performance – we can activate space and produce urban effects without the weighty apparatus of machine making.¹

Stan Allen

Urban effects traditionally achieved through the construction of horizontal surfaces, through the organization of horizontal surfaces, recommends the landscape of contemporary urban conditions increasingly characterized by horizontal change. In the context of decentralization and decreasing density, the "agency" of traditional urban design proves costly, slow, and inflexible in the face of rapidly transforming conditions of contemporary urban form. These

understandings are evident in the emergent concept of landscape urbanism.²

I coined the term "landscape urbanism" in 1996 based on conversations with landscape architect James Corner³ on the notion of "landscape as urbanism". The term has since been used for academic courses at a variety of institutions internationally, numerous symposia and lectures, and as a description of an emerging model for the professional practice of landscape architecture and urban design.

The idea of landscape as a model for urbanism has also been articulated by James Corner. Corner argues that only through a synthetic and imaginative re-ordering of categories in the built environment might we escape our present predicament in the cul-de-sac of post-industrial modernity, and "the bureaucratic and uninspired failings" of the planning profession.⁴ Corner's work critiques much of what landscape architecture has become as a professional concern in recent years, especially its tendency to provide scenographic screening for environments engineered and instrumentalized by other disciplines.⁵ For Corner, the narrow agenda of ecological advocacy that many landscape architects profess to is nothing more than a rear-guard defense of a supposedly autonomous "nature" conceived to exist apriori, outside of human agency or cultural construction. In this context, current day environmentalism and pastoral ideas of landscape appear to Corner, and to many others, as naive or irrelevant in the face of global urbanization.⁶

Landscape urbanism benefits from the canonical texts of regional environmental planning

Urbanism: The Thick 2-D," CASE: Le Corbusier's Venice Hospital, Hashim Sarkis, ed. (Cambridge/New York: Harvard/Prestel, 2001), 124. This neologism formed the basis of a conference at the Graham Foundation in Chicago (1997). Corner is principal of Field Operations, and Professor and Chair of Landscape Architecture at the University of Pennsylvania. See James Corner, "Terra Fluxus," in *Urbanism Reader*, Charles Waldheim ed. (New York: Princeton Architectural Press, 2006). See Corner's essays in *Landscape Architecture Magazine*, and his "Introduction," *Recovering Landscape*, James Corner, ed. (New York: Princeton Architectural Press, 1999), 1-26. See for example James Corner, "Eidetic Operations and New Landscapes," *Recovering Landscape*, James Corner, ed. (New York: Princeton Architectural Press, 1999), 153-169. Also useful on this topic is Julia Czerniak's, "Challenging the Pictorial: Recent Landscape Practice," *Assemblage*, No. 34: 110-120.

7. Ian McHarg, *Design with Nature* (Garden City, New York: Natural History Press, 1969). For an overview of Mumford's work, see Mark Luccarelli, Lewis Mumford and the Ecological Region: the Politics of Planning (New York: Guilford Press, 1997).

8. Early critiques of modernist architecture and urban planning ranged from the populist Jane Jacobs, *Death and Life of Great American Cities* (New York: Vintage Books, 1961), to the professional Robert Venturi, *Complexity and Contradiction in Architecture* (New York: Museum of Modern Art, 1966).

9. Kevin Lynch, *A Theory of Good City Form* (Cambridge: MIT Press, 1981). Also see Lynch's earlier empirical research in *Image of the City* (Cambridge: MIT Press, 1960).

10. The most significant of these critiques was Aldo Rossi. See Rossi, *The Architecture of the City* (Cambridge: MIT Press, 1982).

11. Venturi and Scott Brown's work is indicative of these interests, see Robert Venturi, *Denise Scott-Brown and Steven Izenour, Learning From Las Vegas: The Forgotten Symbolism of Architectural Form* (Cambridge: MIT Press, 1977).

12. Charles Jencks, *The Language of Post-Modern Architecture* (New York: Rizzoli, 1977). On Fordism and its relation to postmodern architecture, see Patrik Schumacher and Christian Rogner, "After Ford," *Stalking Detroit*, Daskalakis, Waldheim, Young, eds. (Barcelona: ACTAR, 2001), 48-56.

13. Harvard University's Urban Design Program began in 1960, and the discipline grew in popularity during the 1970s and 80s.

* I coined the term "landscape urbanism" in 1996 based on conversations with landscape architect James Corner on the notion of "landscape as urbanism". The term has since been used for academic courses at a variety of institutions internationally, numerous symposia and lectures, and as a description of an emerging model for the professional practice of landscape architecture and urban design.

לורנס המלוא (באנגלית) של מאמר זה ראו:

Urbanism", in *The Landscape Urbanism Reader*, Charles Waldheim ed. (New York: Princeton University Press, 2006), p.35

14. Stan Allen, "Mat Urbanism: The Thick 2-D," CASE: Le Corbusier's Venice Hospital, Hashim Sarkis, ed. (Cambridge/New York: Harvard/Prestel, 2001), 125.
15. For contemporaneous critical commentary on la Villette, see Anthony Vidler, "Trick-Track," *La Case Vide: La Villette* (Paris: 1985), and Jacques Derrida, "Point de Folie-Maintenant l'architecture," *AA Files*, no. 12, 1986.
16. "Parc de la Villette Competition Text," Office of Bernard Tschumi, 1983.
17. Rem Koolhaas, *Delirious New York: A Retroactive Manifesto for New York* (New York: Oxford University Press, 1978).
18. Rem Koolhaas, "Congestion without Matter," S, M, L, XL (New York: Monacelli, 1999), 921.
19. Kenneth Frampton, "Towards a Critical Regionalism: Six Points for an Architecture of Resistance," *The Anti-Aesthetic*, Hal Foster, ed. (Seattle: Bay Press, 1983), 17.
20. Kenneth Frampton, "Toward an Urban Landscape," *Columbia Documents* (New York: Columbia University, 1995), 89, 92.
21. Rem Koolhaas, "IIT Student Center Competition Address," *Illinois Institute of Technology, College of Architecture*, Chicago, March 5, 1998.
22. Peter Rowe, *Making Middle Landscape* (Cambridge: MIT Press, 1991).
23. Kenneth Frampton, "Toward an Urban Landscape," *Columbia Documents* (New York: Columbia University, 1995), 83-93.
24. Corner, "Landscape as Urbanism: Terra Fluxus."
25. On the work of Adriaan Geuze / West 8 see, "West 8 Landscape Architects," in *Het Landschap / The Landscape: Four International Landscape Designers* (Antwerpen: deSingel, 1995), 215-253, and West 8 [Milano: Skira, 2000].
26. Downview and Fresh Kills have been the subject of extensive documentation, including essays in *Praxis*, no. 4, *Landscapes* (2002), 1998.

* לנרסה המלאה (באנגלית) של מאמר זה ראו:

"Landscape as Urbanism", in **The Landscape Urbanism Reader**, Charles Waldheim ed. (New York: Princeton Architectural Press, 2006), p.35

/Charles Waldheim / Landscape Urbanism: The Agency of Ecology*

Increasingly, landscape is emerging as a model for urbanism. Landscape has traditionally been defined as the art of organizing horizontal surfaces...By paying close attention to these surface conditions – not only configuration, but also materiality and performance – designers can activate space and produce urban effects without the weighty apparatus of traditional space making.¹

Stan Allen

The ability to produce urban effects traditionally achieved through the construction of buildings simply through the organization of horizontal surfaces, recommends the landscape medium for use in contemporary urban conditions increasingly characterized by horizontal sprawl and rapid change. In the context of decentralization and decreasing density, the "weighty apparatus" of traditional urban design proves costly, slow, and inflexible in relation to the rapidly transforming conditions of contemporary urban form. There

1. Stan Allen, "Mat Urbanism: The Thick 2-D," CASE: Le Corbusier's Venice Hospital, Hashim Sarkis, ed. (Munich: Prestel, 2001), 125.
2. This neologism formed the basis of a conference at the Graham Foundation in Chicago (1997)
3. Corner is principal of Field Operations, and Professor and Chair of Landscape Architecture at the University of Pennsylvania.
4. See James Corner, "Terra Fluxus," in *Urbanism Reader*, Charles Waldheim ed. (New York: Princeton Architectural Press, 1999), 11-12.
5. See Corner's essays in *Landscape Architecture Magazine*, and his "Introduction," *Recovering Landscape*, James Corner, ed. (Princeton: Princeton University Press, 1999), 1-26.
6. See for example James Corner, "Eidetic Operations and New Landscapes," *Recovering Landscape*, James Corner, ed. (Princeton: Princeton University Press, 1999), 153-169. Also useful on this topic is Julia Czerniak's, "Challenging the Pictorial: Recent Landscapes," *Assemblage*, No. 34: 110-120.
7. Ian McHarg, *Design with Nature* (Garden City, New York: Natural History Press, 1969). For an overview of Mumford's work, see Lewis Mumford and the Ecological Region: the Politics of Planning (New York: Guilford Press, 1997).
8. Early critiques of modernist architecture and urban planning ranged from the populist Jane Jacobs, *Death and Life of Great Cities* (New York: Vintage Books, 1961), to the professional Robert Venturi, *Complexity and Contradiction in Architecture* (New York: MIT Press, 1966).
9. Kevin Lynch, *a Theory of Good City Form* (Cambridge: MIT Press, 1981). Also see Lynch's earlier empirical research in *The Image of the City* (Cambridge: MIT Press, 1960).
10. the most significant of these critiques was Aldo Rossi. See Rossi, *The Architecture of the City* (Cambridge: MIT Press, 1981).
11. Venturi and Scott Brown's work is indicative of these interests, see Robert Venturi, *Denise Scott-Brown and Steven Izenberg: Las Vegas: The Forgotten Symbolism of Architectural Form* (Cambridge: MIT Press, 1977).
12. Charles Jencks, *The Language of Post-Modern Architecture* (New York: Rizzoli, 1977). On Fordism and its relation to postmodernism, see Patrik Schumacher and Christian Rogner, "Alter Ford," *Stalking Detroit*, Daskalakis, Waldheim, Young, eds. (Barcelona: Actar, 2006), 48-56.
13. Harvard University's Urban Design Program began in 1960, and the discipline grew in popularity during the 1970s and 1980s.

understandings are evident in the emergent concept of landscape urbanism. I coined the term "landscape urbanism" in 1996 based on conversations with architect James Corner³ on the notion of "landscape as urbanism". The term has been used for academic courses at a variety of institutions internationally, symposia and lectures, and as a description of an emerging model for the practice of landscape architecture and urban design.

The idea of landscape as a model for urbanism has also been articulated by James Corner. Corner argues that only through a synthetic and imaginative re-ordering of the built environment might we escape our present predicament in the post-industrial modernity, and "the bureaucratic and uninspired failings" of the profession.⁴ Corner's work critiques much of what landscape architecture has become as a professional concern in recent years, especially its tendency to provide screening for environments engineered and instrumentalized by other disciplines. Corner, the narrow agenda of ecological advocacy that many landscape architects have conceived to exist a priori, outside of human agency or cultural construction. Current day environmentalism and pastoral ideas of landscape appear to Corner to be many others, as naïve or irrelevant in the face of global urbanization.⁶ Landscape urbanism benefits from the critical texts of regional environmentalism.